

UNIVERZITET U SARAJEVU – VETERINARSKI FAKULTET

NEINFEKTIVNE BOLESTI MLIJEČNE ŽLIJEZDE

Završni rad

Erna Huskić

Mentor: prof. dr. Amel Ćutuk

Sarajevo; juli, 2025

UNIVERSITY OF SARAJEVO – VETERINARY FACULTY

NON-INFECTIOUS DISEASES OF THE MAMMARY GLAND

Diploma Thesis

Erna Huskić

Mentor: prof. dr. Amel Ćutuk

Sarajevo; septembar, 2026

SAŽETAK

Ovaj rad detaljno obrađuje najčešće neinfektivne bolesti mliječne žlijezde, njihovu definiciju, etiologiju, kliničku sliku, dijagnostiku, terapiju i prevenciju. Neinfektivne bolesti mliječne žlijezde nisu uzrokovane mikroorganizmima nego fizičkim, mehaničkim, hemijskim i hormonalnim uzrocima pa će fokus rada biti okrenut ka edemima, mastitisima (neinfektivne prirode), tumorima i traumama koje dovode do pada proizvodnje mlijeka kao i poremećaja opšteg kliničkog stanja životinje. Edemi i mastitisi se mogu ispoljavati sličnim kliničkim manifestacijama, ali sam uzrok nastajanja nije isti. Edemi predstavljaju otok samog vimena, dok su mastitisi upale mliječne žlijezde. Također, uzrok trauma može biti višestruk- mehanički, hemijski i termički. Pod promjenama unutar same proizvodnje mlijeka spadaju: galaktostaza, galaktoreja, agalakcija, hipogalakcija od kojih su neke vezane i za genetske predispozicije. Kod galaktostaze, mlijeko se zadržava u cisternama vimena, što može izazvati bol i smanjiti refleks izlučivanja. U slučajevima agalakcije ili hipogalakcije, dolazi do smanjenog lučenja hormona prolaktina i oksitocina, što direktno utiče na proizvodnju. Sve te promjene zajedno pokazuju koliko je proces laktacije osjetljiv i koliko lako može biti narušen nepravilnim uvjetima držanja, nepravilnom ishranom ili stresom. Rad ističe da adekvatni higijenski uslovi držanja životinja, pravilna muža i briga farmera imaju ključnu ulogu u prevenciji ovih bolesti i očuvanju normalnog procesa laktacije. Ulaganje u prevenciju neinfektivnih bolesti nije samo ekonomski isplativo, nego i znak odgovornog odnosa prema životinjama i njihovoj dobrobiti.

Ključne riječi: neinfektivne bolesti, mliječna žlijezda, edem, mastitisi, tumori, traume, poremećaji laktacije.

SUMMARY

This paper provides a detailed analysis of the most common non-infectious diseases of the mammary gland, including their definition, etiology, clinical presentation, diagnostics, therapy, and prevention. Non-infectious diseases of the mammary gland are not caused by microorganisms but by physical, mechanical, chemical, and hormonal factors. Therefore, the focus of this paper is on edema, mastitis of non-infectious nature, tumors, and trauma, which can lead to reduced milk production as well as disturbances in the general clinical condition of the animal. Edema and mastitis may present with similar clinical manifestations, but their underlying causes differ. Edema represents swelling of the mammary gland itself, whereas mastitis is an inflammation of the mammary tissue. Trauma can also have multiple origins— mechanical, chemical, or thermal. Changes affecting milk production include galactostasis, galactorrhea, agalactia, and hypogalactia, some of which are associated with genetic predispositions. In galactostasis, milk accumulates in the mammary cisterns, which can cause pain and reduce the milk ejection reflex. In cases of agalactia or hypogalactia, reduced secretion of the hormones prolactin and oxytocin directly affects milk production. These conditions collectively highlight the sensitivity of the lactation process and how easily it can be disrupted by improper housing, inadequate nutrition, or stress. The paper emphasizes that proper hygiene, correct milking practices, and attentive care by the farmer play a key role in preventing these diseases and maintaining normal lactation. Investing in the prevention of non-infectious mammary gland diseases is not only economically beneficial but also reflects a responsible approach to animal welfare and well-being.

Keywords: non-infectious diseases, mammary gland, edema, mastitis, tumors, trauma, lactation disorders.